

השבת של רבי נחמן מברסלב

לזכרון נצח מורינו ר' ישראל דב בער אדסר בן ר' אייזיק שלמה, זיע"א.

וענית ואמרת ... מצות ביכורים

כי ביכורים הם בחינת התחדשות שצרכין להביא הפרי המתבכרת ומתחדשת בכל שנה, להביאה מיד לבית ה' ולהודות עליו לה', ולספר עליו את כל הצרות שעברו על ישראל מתחילתם, ובחסדו ונפלאותיו הנוראים הצילנו. כמו שכתוב בוידוי ביכורים: **וענית ואמרת לפני ה' אלקיך ארמי אבד אבי וירד מצרימה ויגור שם במתי מעט ויהי שם לגוי גדול עצום ורב וירעו וכו'.**

כי עיקר חיוב ביכורים מרמז על התחדשות שצרכין להתחדש בכל פעם ולהתחיל בכל פעם מחדש ואל יבהלוהו רעיונים על כל ההרפתקאות והמניעות והתגברות היצר הרע וכו' וכו' וכל מה שעובר עליו.

כי יזכור חסדי ה' ונפלאותיו אשר עשה עמנו בכלליות ובפרטיות ממצרים ועד הנה. וגם מקודם שירדו למצרים בעת שרדף לבן הארמי את יעקב, וכל מה שעבר בין יעקב ולבן בעת שעבד אצלו ולבן רימה אותו עשרת מונים ולא נתנו אלקים להרע עמדו וכו'.

ולא די שלא עלתה בידו לאבדו חס ושלום כרצונו הרע, אף גם הוציא ממנו בנותיו רחל ולאה שעל ידם נבנה העולם והעמיד מטה שלימה מהם - שהם השבטים הקדושים - שעל ידם עיקר התגלות האלקות בעולם.

כי לא היה בהם שום פסול וכלם ענו ואמרו בשעת הסתלקות יעקב: **שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד וכו'.**

וכל מה שעבר על ישראל מאז ועד הנה אין כל פה יכול לדבר וכו'. וכן בפריטות עוברים כל אלו הבחינות על כל אחד מישראל. כי כל אחד עומדים עליו וחילוליהם. וכלם עומדים על ישראל בכל דור ודור בכלליות וכן בפריטות עומדים כלם על כל אחד ואחד לכלותו, חס ושלום, והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם.

דהיינו כל הרדיפות וההסתות וההתגרות שהיצר הרע וחילולותיו מתגרים בכל אדם בכל יום ובכל עת. שהכל נמשך מבחינת הקליפות הני"ל לבן ועשו וכו'. כי גם לבן ועשו ומצרים, כל התגרותם בישראל היה רק שהתלבש הבעל דבר בהם להתגרות בישראל, על שהם הולכים בדרך ה' שמסר להם אברהם אבינו, וחזקים באמונת הבורא היחיד, המשגיח ומושל בכל וכו'.

וכן בכל דור ודור עומדים שונאים בגשמיות ורוחניות למנוע ולבטל ממלאכת שמים וכו', והקדוש ברוך הוא עוזר לו בכל פעם, כמו שאנו אומרים ג' פעמים בכל יום: **ועל נסיך שבכל יום**

עמנו ועל נפלאותיך שבכל עת ערב ובוקר וצהרים הטוב כי לא כלו רחמיך וכו'.

ואין שום עצה להנצל מכל זה כי אם אמונה שלמה בה' יתברך שהיא בחינת התחדשות בחינת **חדשים לבקרים רבה אמונתך**. היינו שידע האדם האמת לאמתו שאינו יודע כלל, כלל כלל לא, רק יתחזק עצמו באמונה הקדושה שקבלנו מאבותינו הקדושים, ואל יבלבל אותו שום דבר שבעולם. כי אין אנו יודעים כלל, רק כפי שהורו אותנו רבותינו ז"ל.

הם אמרו והם אמרו, הם אמרו שצרכין לשבר כל התאוות שבעולם, לא מבעיא עבירה כל שהוא בודאי צרכין לברוח ממנה יותר מבורח מן האש, אלא אפילו תאוה בעלמא ושום תנועה שאינה ברצון הבורא יתברך צריכן לברוח ולהתרחק ממנה בתכלית הריחוק, כי הוא פוגם מאד בנפש הישראלי ובכל העולמות אלפי אלפים ורבי רבבות התלויים בו.

והם אמרו שאפילו אם עבר האדם מה שעבר, אפילו אם עבר על כל התורה כולה אלפים פעמים, רחמנא ליצלן, אף על פי כן **אין שום יאוש בעולם כלל**, וצריך להתחיל בכל פעם מחדש. כי השם יתברך מקבל תענוג ושעשועים מהגרוע שבגרועים, אדרבא זהו עיקר גדולתו יתברך כשהרחוקים מאד מאד ממנו, מודים בו יתברך ומתחזקים באמונה, ומודים ומשבחים אותו יתברך וכו' (כמבואר כל זה בדברי רבינו ז"ל כמה פעמים).

על כן צריכין להתחדש בכל פעם בבחינת ביכורים, שהם בחינת התחדשות כנ"ל.

וזה שכתוב **בראשית** וכו' ודרשו רבותינו ז"ל: **בשביל ביכורים שנקראים ראשית ברא העולם**. כי עיקר בריאת העולם היה בשביל בחינה זו, בחינת התחדשות שהוא בחינת ביכורים בחינת ראשית ברא אלקים את השמים וכו', שעיקר בריאת שמים וארץ היה בשביל ראשית, דהיינו שייתחיל האדם בכל **נ נח נחמן נחמן מאומן**

פעם מראשית, כאילו היום הוא ראשית התחלתו כנ"ל.

כי זה עיקר תיקון העולמות, כי גם ה' יתברך מחדש אותם בכל יום מחדש ממש, כמו שכתוב: **ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית**, וכמו שאומרים **בכל יום עושה חדשות וכו'.**

ועל כן נסמך תיכף בפרשת והיה **כי תבא** אחר מצות ויודי ביכורים ומעשר, **היום הזה היה אלקיך מצוך לעשות** וכו' וכתוב שם **היום הזה נהיית לעם וגו' אשר אנכי מצוך היום**, ופירש רש"י שם: **בכל יום יהי הדומה בעיניך כאילו היום נכנסת עמו בברית** וכו' היינו כנ"ל.

כי זה עיקר בחינת ביכורים בחינת התחדשות בכל יום, כאילו היום נכנס בברית ומתחיל להרגיל עצמו ליכנוס בקדושת ישראל.

(לקוטי הלכות - בשר בחלב ד', י"ג)

סיפור

מיחיאאל בן ר' ארקעס, מנכדי רבנו ז"ל (שנשתדך עם גזע הרב רבי שניאור זלמן מלאדי ז"ל), איך שנתעלה בגדלה ועשירות מעט, והכיר בו מוהר"ת ז"ל שיש לו מעט הרמת-רוח, והוכיחו מוהר"ת ז"ל ואמר לו: אתה חושב שדוד המלך, עליו השלום, כשצעק לפני השם יתברך: **הצילני מטיט ואל אטבעה**, היה בשפלות המדרגה? אלא היה מלך ככל המלכים ומושל על המלכים, והיה הולך בבגדי מלכות ונימוס מלכים, וה'קאפעליע' [המקהלה] היתה מנגנת אצלו, והיו סביבו שרים וכו' - ומשם היה צועק: **הצילני מטיט ואל אטבעה**.

(השמטות, י"ג)

צדיק

8 כמו שכלל ישראל נקראים עם סגולה, מחמת שאי אפשר להבין זאת בשכל אנושי מפני מה בחר השם יתברך בנו מכל העמים, כמו שטען באמת שרו של מצרים הללו עובדי עבודה זרה וכו' כמבואר במקום אחר.

8 ובאמת השם יתברך רצה לקרב גם שאר האמות לקבלת התורה, רק שהם בבחירתם לא רצו, כמו שכתוב: **וזרח משעירי למו הופיע מהר פארן**, כמו שדרשו רבותינו ז"ל.

8 נמצא שעיקר התקרבות ישראל היה בבחירתם, ואף על פי כן הוא רק בחינת סגולה, כי סוד סתרי הבחירה

בעצמה גם כן אי אפשר להבין. כמו כן בכל דור אי אפשר להבין מפני מה זכו אלו להתקרב להצדיק האמת יותר משאר אנשים, כי גם זה הוא בחינת סגולה שאי אפשר להבין כלל.

אך אף על פי כן בודאי צדיק ה' בכל דרכיו, כי בודאי גלגל השם יתברך בהעלם גדול עם כל אחד שיזכה להתקרב אל האמת, אך כח הבחירה של האדם גדול מאד ובדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו, רק שזה בעצמו אי אפשר להבין בשום שכל, ועל כן הוא רק בבחינת סגולה כנייל.

(אוצר היראה - צדיק - ג"ה)

חיי מוהר"ן

שמעתי בעיר ליפויץ, שאמר: איני איש פלא ונשמתי הוא פלא גדול.

שמעתי שאמר: יש לי השגה כזו לה' יתברך שהייתי יכול להביא על ידה את משיח, אבל סלקתי הכל ולקחתי עצמי אצלכם להחזיר אתכם למוטב, כי זה גדול מן הכל, כי זנאה מאן דאחד בידיא דחיבא [אשרי מי שאוחז ביד של חוטא].

ואז הוכיח את אנשי-שלומנו מאד ואמר: כמה יגיעות היו לי בשבילכם, כמה פעמים נחר גרוני ונתייבש הלחלוחית בפי מרבוי הדבורים שהרביתי לדבר עם כל אחד ואחד מכם בפרטיות, ועתה מה פעלתי אף-על-פי שאתם אנשים כשרים אבל לא כך רציתי, (כי כבר מבואר שרצה לעשות מאתנו צדיקים גמורים מפלגים במעלה) ואיך אבוא לפני כסא הכבוד.

אך אני מנחם עצמי במעט אנשים שיש לי שם בעולם הבא. היינו אותן אנשים מאנשי-שלומנו שכבר נפטרו שאלו כבר הם מאנשי בודאי.

וכן שמעתי בעצמו שאותן שנפטרו כבר הם בודאי מאנשי כי אותן שהם בחיים עדיין הם בסכנה גדולה, אבל אלו שנפטרו כבר הם מאנשי בודאי.

(חיי מוהר"ן, גדולת נוראות השגתו, רנ"ו-רנ"ז)

עצות

כשישראל נכנסין, חס ושלוש, בחכמות חיצוניות של האמות, אזי נופל הצדיק מהשגתו ונתחפה ונתכסה השגתו.

רבוי החכמות, בפרט חכמת הפילוסופיא, מזיקים מאד. כי עיקר חיזוק הלב שיוכל לקנות חכמה ושכל אמתי הוא רק על-ידי מעשים טובים. אבל מי ששכלו הוא יותר ממעשיו הטובים, אין כח בלבו להכיל את שכלו, ואזי השכל מחטיאו ביותר.

והן הן הפילוסופים, שאין להם לב טהור ואין להם יכול לקבל השכל בקדשה באמת לאמתו כראוי, כי לבם חלש וחסר. ובפרט הנואפים העוסקים בחכמת הפילוסופיא, שמאד מאד מזיק

להם, כי על ידי הניאוף לבם חסר מאד, ואין בלבם יכולת להכיל את השכל בתוכו להתרחק מחטאים ולהתדבק בהשם יתברך על-ידו, שזה עיקר השכל האמת.

רק אדרבא, על-ידי שכלם הם מחטיאים ביותר, ומזיקים להם ולכל העולם יותר מנחשים ועקרבים ומכל מיני חיות רעות ומזיקים שבעולם, רחמנא לצלן, כי מחרפין ומגדפין כלפי מעלה בחכמתם וכנגד התורה הקדושה, בפרט כנגד חכמי הגמרא והצדיקים שאחריהם, זכרונם לברכה, כידוע ומפרסם.

בעל הרחמים ישמור שארית ישראל מהם ומהמונם.

לקוטי עצות - חקירות וחכמות חיצוניות - ה', ר'

תפילה

ובכן תרחם עלינו, ותהיה בעזרי, ותזכנו בחסידך העצומים ובכחך הגדול, בכח וזכות הצדיקים אמתיים, שנזכה לתקן בתפלותנו כל השלושה קולות הרעות של הרשעים, שהם, קול כסילות ושטותים של הנופלים באמונות כוזביות, וקול חרופים וגדופים של המחקרים והאפיקורסים, וקול הבזיונות של המחרפים והמבזים יראי ה' האמתיים, שנזכה להכניע ולשבר ולבטל על-ידי תפלותינו, את כל מיני אמונות כוזביות, אמונות של שטות והבל וכל דרכי האמורי, כלם נזכה לשבר ולבטל על-ידי תפלותינו, ולהעלות את כל הנופלים באמונות כוזביות לאמונה אמתיית דקדשה, ולקבוע בלבם אמונה שלמה על-ידי תפלותינו.

ונזכה לשים כל לבנו על תפלותינו ולהתפלל לפניך בכוונה גדולה ועצומה בכוונת הלב באמת, עד שנזכה על-ידי כוונת הלב שבתפלה לתקן את לב המחקרים והפילוסופים שיוכל לבם להכיל את שכלם, שלא יחטיא אותם שכלם.

כי אתה ידעת ה' אלקינו את עצם הפגמים והקלקולים והחרבנות הרבים שגורמים לנו המחקרים והפילוסופים שהם חכמים בעיניהם ונגד פניהם נבונים, וחכמתם ושכלם, מרבה ממעשיהם, ומחמת זה הם מחטיאים על-ידי חכמתם ושכלם, והם חכמים להרע ולהיטיב לא ידעו, ומתחכמים הרבה עד שמגדפין כלפי מעלה בחכמתם, והם מזיקים לכלל ישראל מאד מאד בחכמתם הרעה.

ובפרט שרבים ככלם הם נואפים גדולים, ועוסקים בחכמת הפילוסופיא, ולבם חסר וקטן מהכיל את חכמתם, אשר עליהם נאמר: **לקנות חכמה ולב אין**. ועל כן הם מחטיאים ביותר, על-ידי חכמתם וחקירתם הרעה, ולא די שהם משחיתים ומאבדים נפשותם עדי אובד, אף גם הם פורשים רשות ומכמרות לשאר בני ישראל הקרואים והולכים

לתמם, עד אשר פשתה הנגע והמספחת הרעה הזאת בדורותינו אלה, בעוונותינו הרבים, **אוי לנו כי שדדנו**.

אשר אתה לבד ידעת עצם הצרה הזאת, שבה עלינו עכשיו בעוקבות משיחא, אשר כמוהו לא נהייתה מימות עולם, ואין לנו על מי להשען כי אם עליך אבינו שבשמים. חוס וחמול עלינו והצל את שארית עמך ישראל מכל הכתות של המחקרים והפילוסופים הצדים נפשות לפרחות לבאר שחת, ולא יעלה ולא יבא ולא יגיע ללבנו וללב כל עמך בית ישראל שום צד סברה מסברותיהם, ולא שום דעה ומבוכה מדעותיהם וממבוכותיהם, ולא שום בלבול וקשיא מקשיותיהם.

רק תזכנו להרבות בתורה ובמעשים טובים בתמימות ובפשיטות גמור כל ימינו לעולם, ונשליך כל החכמות אחרי גונו, ונסמך על אמונה לבד כמו שקבלנו מאבותינו הקדושים. ויהיו מעשינו הטובים מרבים מחכמתנו. ותתן לנו כח להכניע ולשבר ולבטל ולעקור ולכלות את כל דעות הזרות של כל המחקרים והפילוסופים, ונזכה להפוך את לבם אל האמת שישונו כלם לאמונתך הקדושה והטהורה והתמימה. (לקוטי תפילות א', ג"ה)

מכתב

הצדיק בחינת משה שמאיר בכל ישראל, ואפילו בהירודים והרחוקים מאד כי **מלא כל הארץ כבודו** וכו' ומחזקם תמיד עד שמזכם לכל, אשרי שיאחו בו באמת.

דע אחי שכל דברי רבינו, זכרו לברכה, הם כלליות מעייני הישועה כמו מעיין שאינו נפסק לעולם כן דבריו חיים וקיימים נחמדים ונאמנים לעד ולעולמי עולמים ועצותיו וישועותיו אינם כלים לעולם ותמיד תוכל לחזק עצמך בדבריו הנוראים איך שהוא כי מאיר האור בנו גדולות הבורא יתברך וחסדיו ורחמיו הגדולים המרובים אשר בהם נגילה ונשמחה מכל המקומות שאנחנו שם.

ואדרבה כל מה שאני יודע מגריעותי יותר גדלה ושגבה השמחה ביותר ויותר שגרוע כזה ידע מקדושה כזאת מנעימות כזה מנפלאות כאלה כי לא דבר ריק הוא מה שה' יתברך הפליא עמנו בדורותינו אלה על ידי בענין הצדיק האמת שאי אפשר לשער ולבאר כי מאד עמוק עמוק העסק הזה ובה אני רואה חסדו וישועתו גם עלי בעוצם פחיתותי כי הלא היה יכול להיות לפי גריעותי שגם אנכי הייתי חס ושלוש עוסק לקרוע ולבזות ספריו הקדושים ועתה אני עוסק ללמדו ולידע מנעימות כזאת המחיה גם אותי בכל מקום אשר אני שם.

בדרך זה יכולים להחיות את עצמו ולשמח את עצמו בכל עת אפילו אם יעבור עליו מה, חס ושלוש.

(מספר אבי הנחל ב" - מכתב קצ"ז)